

MIÐBORGARSVÆÐI REYKJAVÍKUR

Greinargerð og skilmálar með deiliskipulagi fyrir staðgreinireit 1.172.1.

sem afmarkast af Laugavegi, Vatnsstíg, Hverfisgötu og Frakkastíg
(fylgir með deiliskipulagsupprætti nr. 1.172.1 dags. 31. október 2002
breytt 17. mars 2003 og í samræmi við ath.s. Skipulagsstofnunar 7. maí 2003)

Teiknistofan ehf. Brautarholti 6

REYKJAVÍKURBORG
SKIPULAGS- OG BYGGINGASVIÐ

6. nóvember 2002, breytt 17. mars 2003 2003
og í samræmi við ath.s. Skipulagsstofnunar 7. maí 2003

GREINARGERÐ

Inngangur

Almennt

Í miðborgum flestra höfuðborga er jafnan að finna sögulegan kjarna og uppruna margra þáttu borgar- og þjóðlifs. Þar eru oft höfuðstöðvar verslunar, menningar, atvinnu, stjórmála og annarra meginstoða samfélagsins. Miðborgir og áhrifasvæði þeirra eru einnig oft elstu og þéttbyggðustu svæði hverrar borgar. Í þessu tilliti sker miðborg Reykjavíkur sig ekki úr. Í henni er því þétt byggð og fjölbætt starfsemi auk þess sem lesa má úr byggðinni stutt söguskeið borgarinnar og þróun hennar úr litlu sjávar- og verslunarþorpi í höfuðborg.

Í miðborginni má í dag greina ýmiss einkenni erlendra stórborga. Hin margbrota byggð og starfsemi ber ótvíræð merki vaxtarhraða borgarinnar. Kemur það fram í ólíkum jafnvel andstæðum hagsmunum. Þessar andstæður, hin fjölbreytta starfsemi og hið sögulega gildi svæðisins skapa flóknari aðstæður og úrlausnarefni en að öllu jöfnu eru til staðar við gerð deiliskipulags. Þær kalla eftir óhefðbundnum lausnum og aðferðum. Í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2001 - 2024 og Þróunaráætlun miðborgarinnar¹ hefur verið leitast við að skilgreina þetta viðfangsefni auk þess sem tekna hafa verið stefnumarkandi ákvárdanir um einstaka þætti og málaflokka. Í eftirfarandi skilmálum er leitast við að fylgja eftir og festa í sessi, á deiliskipulagsstigi, þá stefnu sem mótuð hefur verið og samþykkt af borgaryfirvöldum um svæðið í þróunaráætlun og aðalskipulagi.

Forsendur

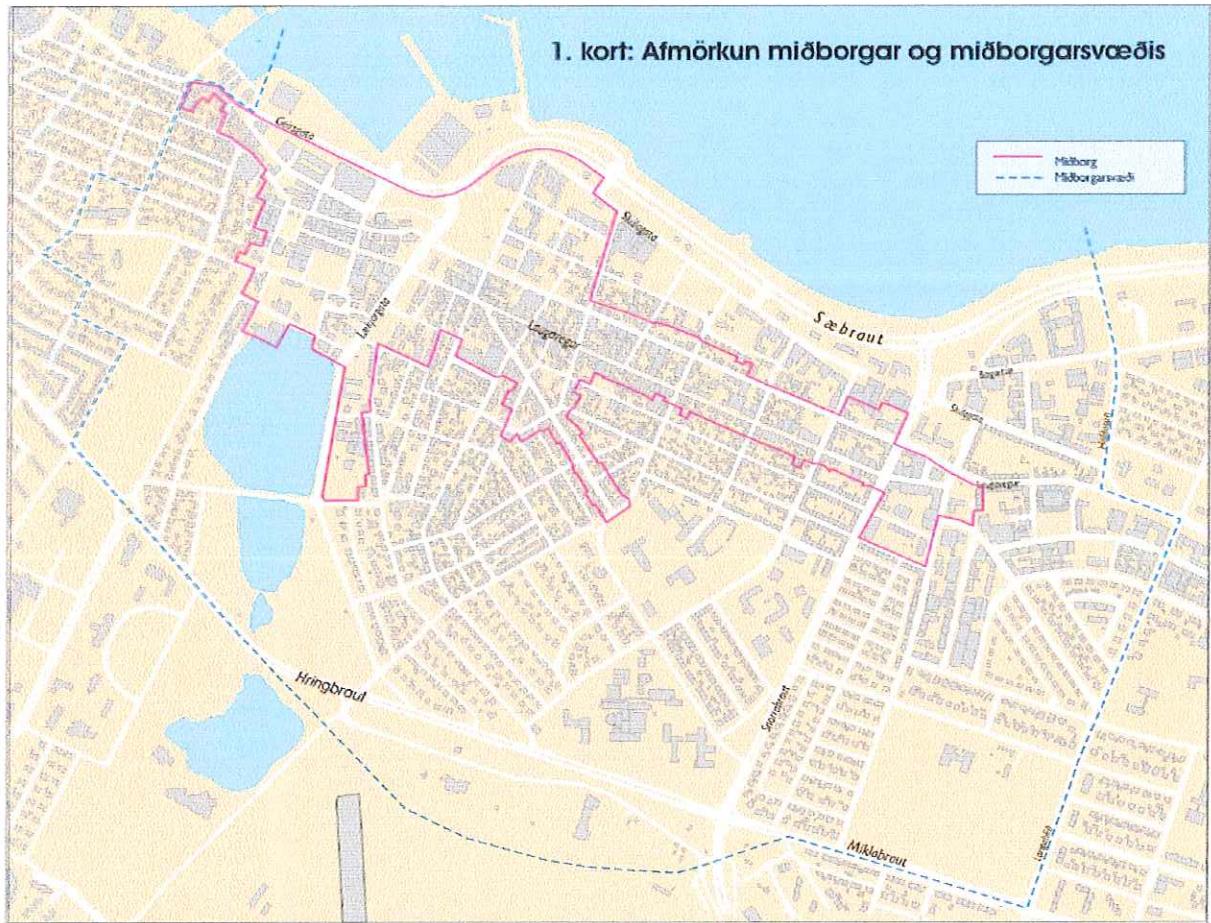
Skilmálarnir byggja á Aðalskipulagi Reykjavíkur 2001 - 2024, þeirri stefnu sem mótuð hefur verið í einstökum köflum Þróunaráætlunnar miðborgar (sjá lista að neðan), ákvæðum skipulags- og byggingarlaga nr. 73/1997, m.s.br., reglugerðum settum á grundvelli þeirra og öðrum lögum og stjórnvaldsreglum sem varða skipulags- og byggingarmál.

Listi yfir kafla Þróunaráætlunar miðborgarinnar sem samþykktir hafa verið af borgaryfirvöldum :

1. Breytingar á Aðalskipulagi Reykjavíkur 1996 – 2016, staðfest í júlí 2000.
2. Framkvæmd, samþykkt í febrúar 2000
3. Samgöngur, samþykkt í júní 2000
4. Íbúðarsvæði, samþykkt október 2000
5. Verndun og uppbygging, samþykkt september 2000
6. Hafnarsvæði miðborgarsvæðis, samþykkt október 2000
7. Mótun umhverfis, samþykkt desember 2000.
8. Reglur um afgreiðslu umsókna um breytta notkun, janúar 2001 (fskj. nr. 1).

---

¹ **Þróunaráætlun miðborgar:** Áætlun um heildrænt skipulag fyrir miðborg Reykjavíkur þar sem mörkuð er stefna varðandi landnotkun, notkun, ásýnd, samgöngur, húsvernd, uppbyggingu o.fl. Þróunaráætlunin saman stendur nokkrum köflum sem hver um sig fjallar um afmarkaðan þátt áætlunarinnar sbr. upptalningu hér að ofan.

Tilgangur og meginmarkmið

Tilgangur og meginmarkmið skilmálanna og deiliskipulagsáætlana á miðborgarsvæðinu, er að stuðla að uppbyggingu og vernd miðborgarsvæðisins í samræmi við stefnu Aðalskipulags Reykjavíkur 2001 - 2024 og þá stefnu sem mótuð hefur verið með hinum ýmsu köflum Þróunaráætlunar miðborgar Reykjavíkur. Þeir eiga að leiða til einföldunar, samræmingar og jafnræðis á deiliskipulagsstigi og verða grunnur deiliskipulagsáætlanna innan svæðisins.

Afmörkun svæðis

Deiliskipulagið nær til staðgreinireits 1.172.1 sem afmarkast af Laugavegi, Vatnsstíg, Hverfisgötu og Frakkastíg.

Lýsing svæðis, núverandi ástand (staðgreinireitur 1.172.1).

Svæðið, sem þessi greinargerð fjallar um og afmarkast af ofangreindum götum, er blönduð byggð, íbúðarhúsnæðis og verslunar- og þjónustu. Laugavegur er skilgreindur sem aðalverslunarsvæði og Hverfisgata sem hliðarverslunarsvæði. Á reitnum eru verslanir og þjónustufyrirtæki, en að öðru leyti er um íbúðabyggð að

ræða, bæði í bakhúsum og á efri hæðum. Yfirbragð byggðarinnar einkennist af því að húsin á svæðinu eru byggð á mismunandi tímum auk þess að vera mismunandi að stærð. Á þessum kafla Laugavegarins eru flest húsin lítil miðað við hús, sem eru bæði ofar og neðar við Laugaveg. Hvað varðar götumynd Hverfisgötu, þá er hún að hluta til heilleg, en þar er líka stórt skarð, vegna auðrar lóðar, nr. 60 og einnig stendur lítið hús (Hverfisgata 58) við hlið stórrar byggingar. Á baklóðum standa tvö lítil bakhús, Laugavegur 41A og Hverfisgata 58A. Þessi hús hafa takmarkað varðveislugildi. Í heild má segja að götumyndir bæði Laugavegs og Hverfisgötu virki ekki heilsteyptar. Götumynd Frakkastígs er skýrt afmörkuð af stórri byggingu. Þetta hús var á sínum tíma byggt sem iðnaðarhús, en hefur verið breytt í veitinga- og skrifstofuhús. Hornhús á reitnum, sem eru við Laugaveg, eru ekki sérlega tilkomumikil, en þau sem eru við Hverfisgötu standa fyrir sínu. Ástand þeirra og byggingarstíll endurspeglar tímabilið þegar þau voru byggð. Á baklóðunum inni í reitnum hafa verið byggð stór bakhús, sem fylla byggingarreit lóðanna nr. 54 og 56 við Hverfisgötu og tengjast lóðinni nr. 39 við Laugaveg. Á þaki þessara bakhúsa eru bílastæði með aðkomu frá Laugavegi. Almennt má segja að ástand bygginga á svæðinu sé í samræmi við aldur þeirra. Nokkur endurnýjun hefur farið fram á einstaka húsum, en ástand annara er frekar bágborið.

Deiliskipulag (staðgreinireitur 1.172.1)

Deiliskipulagið nær til allra húsanna á reitnum. Lagt er til að reiturinn í heild verði styrktur með eftirfarandi aðgerðum. Fyrst og fremst með því að styrkja götumyndir með nýbyggingum. Heimilt verði að byggja verslunarhæðir á baklóðum við Laugaveg og Hverfisgötu og tengja saman eftir þörfum. Þetta gefur möguleika á tveggja hæða verslunarmiðstöðvum með aðgangi frá aðliggjandi götum. Mögulegt verður að gera bílkjallara á lóðum austast og vestast á reitnum. Kvöð er sett um óstaðbundna innkeyrslu frá Hverfisgötu.

Þau hús við Laugaveginn, sem heimilt er að fjarlæga, eru húsin nr. 33, 35, 41, 41A og 45. Við Hverfisgötu er lagt til að verði byggt í skarðið á auðu lóðinni að nr. 60 og að jafnframt verði heimilt að fjarlæga húsin nr. 58 og 58A og byggja ný hús í staðinn.

Með góðri samvinnu lóðareigenda á reitnum er því gefinn möguleiki á heildstæðri uppbyggingu verslunar- þjónustu- og íbúðarhúisnæðis. Deiliskipulagið gefur jafnframt heimild til uppbyggingar á einstökum lóðum, óháð aðliggjandi lóðum, að undanskyldum lóðunum númer 41a og 43b við Laugaveg og 58a og 60a við Hverfisgötu. Á þessum lóðum er ekki heimilt að ráðast í uppbyggingu eða breytingar á húsum samkvæmt skipulaginu nema lóðirnar séu sameinaðar og uppbygging eigi sér stað á öllum lóðunum í einu, nema lóðarhafar allra lóðanna komist að samkomulagi um með hvaða hætti uppbygging geti farið fram. Slíku samkomulagi skal þinglýst á eignirnar áður en veitt er byggingarleyfi í samræmi við samkomulag.

Heimilt er að breyta lóðamörkum á reitnum án þess að breyta þurfi deiliskipulaginu til að gera uppbyggingu, sem ella hefði verið á mörgum lóðum mögulega, enda liggi fyrir samþykki eigenda allra þeirra lóða sem um ræðir.

Breytingin skal samþykkt í skipulags- og byggingarnefnd og borgarráði, og gerð grein fyrir henni á deiliskipulagsuppdrætti. Sé lóðamörkum breytt, breytast skilmálar ekki fyrir hvern lóðarhluta þ.e. óheimilt er að færa byggingarmagn milli lóðarhluta.

Heimilt er að gera minniháttar breytingar á húsum, s.s. svalir, kvisti, skyggni og lagfæringer án þess að koma þurfi til breytingar á deiliskipulagi, enda séu breytingarnar í samræmi við ákvæði byggingareglugerðar og meðfylgjandi greinagerðar og skilmála.

Ferill deiliskipulags

Í febrúar árið 2000 var hafinn undirbúningur að gerð deiliskipulags í miðborginni sem hluta af vinnu að Þróunaráætlun miðborgarinnar. Vinna að staðfæringu og framsetningu á samþykktum þróunaráætlunar hófst í júní 1999 og fullnaðarfágangur allra kafla þeirrar áætlunar var lokið í janúar 2001. Í apríl-júní árið 2000 var hafin vinna að samhæfðri framsetningu og efnistökum deiliskipulags í samvinnu við ráðgjafa, sem ráðnir voru til starfa með forvali haustið 1998.

Ráðgjafar lögðu fram til kynningar greiningu á þörf og hugmyndir að deiliskipulagi sem með samþykki skipulags- og umferðarnefndar var auglýst og kynnt í júlí og ágúst árið 2000. Auglýst var í fjlömiðlum og eigendum á svæðinu send bréf og óskað eftir ábendingum og athugasemdu. Fjölmargar fyrispurnir og töluvert af ábendingum og óskum hafa borist og verið efniviður í tillögur.

Árbæjarsafn vann húsakönnun á reitnum, *Húsakönnun, Laugavegsreitir – miðsvæði*, skýrslur Árbæjarsafns nr. 86, Reykjavík 2000.

Vinnu að lokaköflum þróunaráætlunar lauk í janúar 2001 og lá þá fyrir allt efni í gerð almennra skilmála fyrir miðborgarsvæðið.

Skipulags- og byggingarnefnd samþykkti að auglýsa skipulagstillögu þessa, uppdrátt, greinargerð og skilmála á fundi sínum þann 6. nóvember 2002.

Borgarráð Reykjavíkur staðfesti þá samþykkt á fundi sínum 19. nóvember 2002.

SKILMÁLAR

Almennir skilmálar/kvaðir

1. Landnotkun

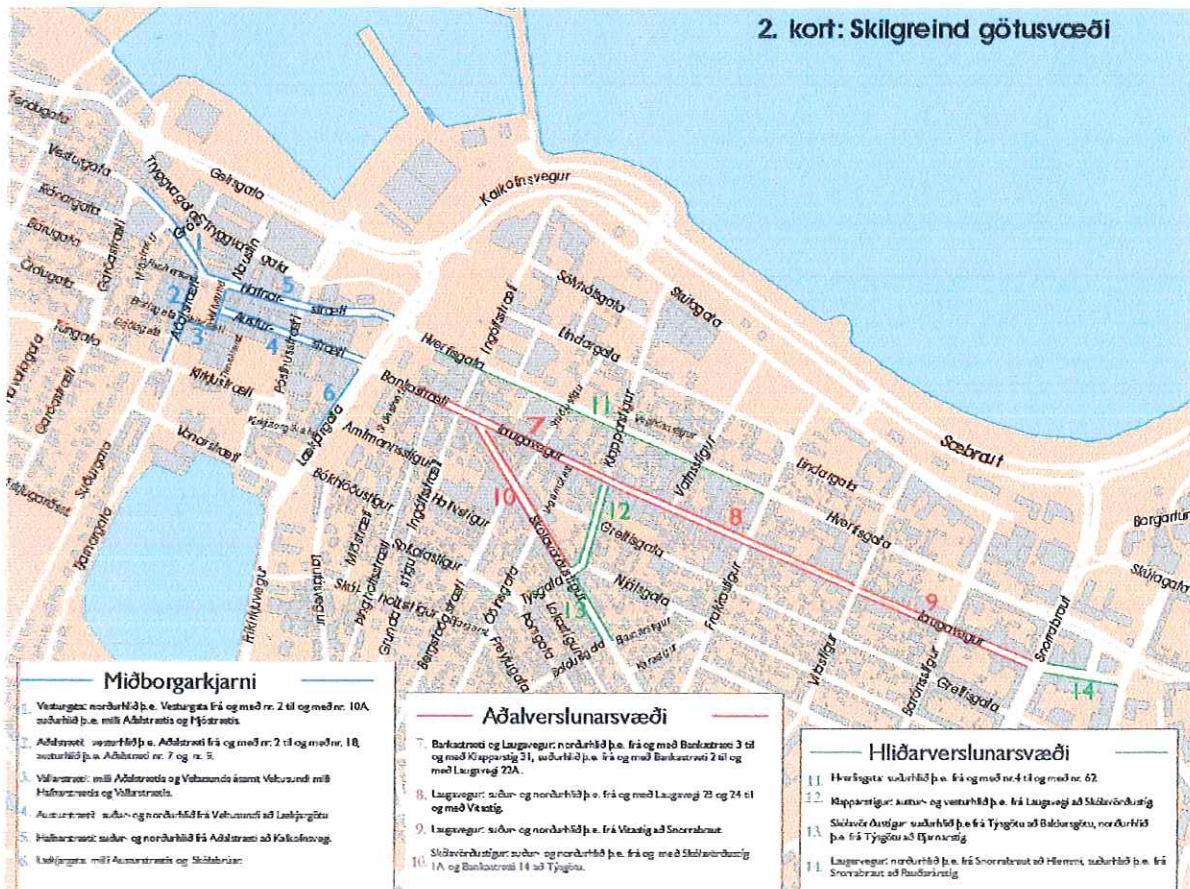
1.1 Almennt

Innan svæðisins er heimil sú notkun (landnotkun/starfsemi) sem samræmist reglum þar um skv. Aðalskipulagi Reykjavíkur 2001 – 2024, með þeim takmörkunum sem hér verður getið. Í því sambandi er rétt minna á að sérstakar takmarkanir gilda um starfsemi á nokkrum götuhliðum jarðhæða innan miðborgarinnar (sjá kort nr. 2 hér að neðan yfir skilgreind götusvæði og reglur um útreikning götusvæða, fskj. nr. 2). Reglur um málsmæðferð vegna þessa eru fylgiskjal með skilmálum þessum (sjá fskj. nr. 1).

Í deiliskipulagsáætlunum fyrir hvert svæði/reit er heimilt að kveða nánar á um notkun einstakra lóða, hæða eða hluta í byggingum þar sem slíkt er talið æskilegt. Rökstyðja þarf slika takmörkun og kynna fyrir eigendum þeirrar fasteigna sem gert er ráð fyrir að takmörkun gildi um.

Einkaréttarlegar kvaðir um takmarkanir á notkun húsa eða húshluta s.s. ákvæði í kaupsamningum eða skv. þinglýstum kvöðum, sem ekki hafa hlutið samþykki borgaryfirvalda, gilda ekki í þeim tilvikum sem þær brjóta gegn þeim markmiðum sem settar eru fram um landnotkun/notkun í skipulagsáætlunum. Í ljósi þessa verða eingöngu þinglýstar kvaðir sem lúta að umferð um lóð sýndar á uppdráttum. Ekki verða sýndar aðrar kvaðir, sem er að finna í þinglýstum samningum einkaaðila.

2. kort: Skilgreind götusvæði

Óheimilt er að veita leyfi fyrir starfsemi nýrra næturklúbba á svæðinu sbr. samþykkt borgarráðs frá 25. júlí 2000.²

Áréttar skal að sækja þarf um leyfi til þess að breyta notkun á húsnæði t.d. íbúðarhúsnæði í skrifstofur eða verslun í veitingastað o.s.frv. til byggingarfulltrúans í Reykjavík sbr. 1. og 2. mgr. 43. gr. skipulags- og byggingarlagar nr. 73/1997. Skal miða við þá notkunarflokkka sem tilgreindir eru í meðfylgjandi töflu (sjá fskj. nr. 1). Ávallt þarf að sækja um breytta notkun þegar verið er að breyta um notkun milli þeirra flokka sem þar eru tilgreindir.

Um hverfisverndarsvæði og þjóðminjaværndarsvæði verður fjallað nánar í kafla 3. um uppbyggingu og verndun.

1.2 Miðborg

Þegar sótt er um breytingu á notkun húsnæðis á jarðhæð götuhiðar skilgreinds götusvæðis skv. Aðalskipulagi Reykjavíkur 2001 - 2024, sbr. notkunarflokkun í fylgiskjali nr. 2, skal kynna slíka breytingu fyrir hagsmunaaðilum á götusvæðinu og gefa þeim kost á að tjá sig um tillöguna (sjá nánar um málsmeðferð slíkrar umsóknar, "Reglur um um afgreiðslu umsóknar um breytta notkun á skilgreindum götusvæðum" samþykktar í borgarráði 17. janúar 2001, fskj. nr. 1). Allur þessi reitur er á svæði *miðborg* skv. skilgreiningu í Aðalskipulagi Reykjavíkur.

Suðurhlíð Hverfisgötu, milli Vatnsstígs og Frakkastígs, er á hlíðarverslunarsvæði V-II.II, þ.e. Hverfisgata 52, 54, 56 og 58, eru á skilgreindu götusvæði nr. 11 (sjá 2. kort).

Norðurhlíð Laugavegar er á aðalverslunarsvæði V-I.II, þ.e. Laugavegur 33, 35, 37, 39, 41., 43 og 45 eru á skilgreindu götusvæði nr. 8 (sjá 2. kort).

1.3 Íbúðasvæði/jaðarsvæði

Núverandi íbúðahúsnæði og íbúðalóðum ber að halda sem slíkum nema í þeim undantekningartilvikum þar sem aðstæður mæla gegn því, svo sem:

- verulegur kostnaður
- breyting á notkun nauðsynleg til að tryggja byggingarlistar- og sögulegt gildi
- breyting á notkun styðji við íbúðareinkenni svæðisins s.s. "kaupmaðurinn á horninu"
- fella þarf húsnæði eða lóð að umfangsmikilli enduruppbyggingu í samræmi við gildandi skipulag

Sporna skal við atvinnuhúsnæði sem fyrir er á íbúðasvæðum vaxi að umfangi þannig að það skaði umhverfi íbúa og gæði þess.

---

² Með næturklúbb er átt við veitingastað með reglubundna skemmtistarfsemi þar sem aðaláhersla er lögð á áfengisveitingar og sýningu á nektardansi í atvinnuskyni sbr. 9. gr. laga um veitinga- og gististaði.

Á jaðri íbúðasvæða og miðborgar er heimilt að breyta notkun íbúðarhúsnæðis í verslunarhúsnæði (notkunarflokkar A1 og A2, sjá. fskj. nr. 2) eða stækka slíkt húsnæði, í samræmi við deiliskipulagsáætlun, ef fullnægjandi þjónusta er tryggð, ekki um að ræða lóð sem úthlutað hefur verið til annarra nota og sýnt er fram á að notkunin hafi ekki neikvæð áhrif á nýtingu nálægra bygginga og lóða.

Notkun húsnæðis undir léttan iðnað, skrifstofur eða ámóta (notkunarflokkar B1 og B2, sjá fskj. nr. 1) skal ekki leyfð ef hætta er á stöðugu ónæði fyrir íbúa eða verulegri aukningu á umferð.

2.0 Götur, götugögn, gangstígar, torg ofl.

Deiliskipulagsáætlanir á svæðinu skulu almennt ná í miðju aðliggjandi götu eða ná yfir götustæði í heild. Á deiliskipulagsupprætti skal kveðið á um hvort viðkomandi gata er stofnbraut, tengibraut, safnbraut, húsagata, vistgata eða göngugata.

Hönnun einstakra gatna (þ.m.t. bilastæða í götu), torga og gangstéttu og staðsetning götugagna, innan götustæðis skv. deiliskipulagsupprætti er almennt ekki bindandi nema það sé tekið sérstaklega fram. Sú hönnun og lega sem sýnd er á uppdráttum er því til viðmiðunar. Tillögur að verulegum breytingum á hönnun þessara svæða skulu lagðar fyrir skipulags- og byggingarnefnd til samþykktar og staðfestingar í borgarráði. Kynna skal slíkar tillögur fyrir hagsmunaaðilum á svæðinu.

Bílastæðum í göturými skal almennt ekki fjölgað.

Við allar framkvæmdir og úrbætur á umferðarkerfi miðborgarinnar/ miðborgarsvæðisins skulu þarfir gangandi vegfarenda hafðar að leiðarljósi.

Tillögur að hönnun framangreindra svæða skulu unnar í samræmi við þá stefnu og tillögur sem fram koma í köflum Þróunaráætlunar miðborgar um samgöngur, samþ. í borgarráði 6. júní 2000, og móturn umhverfis, samþ. í borgarráði 29. desember 2000.

3.0 Verndun, hverfisvernd og þjóðminjaværndarsvæði.

3.1 Almennt um hverfisvernd

Í grein 1.3. í skipulagsreglugerð nr. 400/1998 er hugtakið "Hverfisvernd" skilgreint þannig:

"Ákvæði í svæðis-, aðal- eða deiliskipulagi um verndun sérkenna eldri byggðar eða annarra menningarsögulegra minja, náttúruminja eða trjágróðurs án þess að um lögformlega friðun sé að ræða."

Í grein 4.22 í skipulagsreglugerð nr. 400/1998, er fjallað nánar um hverfisverndarsvæði. Þar segir m.a:

"4.22.1 Skilgreining hverfisverndarsvæða

Um hverfisverndarsvæði gilda sérstök ákvæði í skipulagsáætlunum sem sveitarstjórnir hafa sett og kveða á um verndun sérkenna eldri byggðar eða annarra menningarsögulegra minja, s.s. einstakra bygginga, mannvirkja eða húsaþyrpinga, náttúruminja eða trjágróðurs sem æskilegt er talið að vernda vegna sögulegs, náttúrulegs eða menningarlegs gildis, án þess að um lögformlega friðun sé að ræða.

Eins og ráða má af framangreindu er það skipulagsyfirvalda hvers sveitarfélags að ákveða hvort vert sé og eða nauðsynlegt að setja ákvæði um hverfisvernd í skipulagsáætlanir. Þeim er jafnframt falið að ákveða hvað felst í slíkri vernd. Í ljósi þess eru hér skilgreindir 5. flokkar hverfisverndar til verndar umhverfi, byggðamynstri og einstökum húsbyggingum. Byggja þeir á flokkun sem sett er fram í Þemahæfti með Aðalskipulagi Reykjavíkur 1996-2016, um "Húsvernd í Reykjavík á svæðinu innan Hringbrautar/Snorrabrautar" og nánari útfærslu þeirra flokka í kafla Þróunaráætlunar miðborgar um Verndun og uppbyggingu, sem samþykkur var í borgarráði í september árið 2000.

Í deiliskipulagsáætlunum á miðborgarsvæðinu, sem skilmálar þessir gilda um, skal miðað við þessa flokkun og þær skilgeiningar sem hér koma fram nema sérstaklega sé kveðið á um annað. Heimilt er að kveða nánar á um þau atriði sem verið er að vernda á hverju svæði, reit eða húsi í deiliskipulagsáætlun, bæði til rýmkunar eða þrengingar verndunarinnar.

Hverfisvernd tekur ekki til innviða húss eða innra fyrirkomulags nema um það sé mælt sérstaklega fyrir í deiliskipulagsáætlun.

3.2 Flokkar hverfisverndar :

Flokkur I.

Verndun byggðamynsturs (VB).

Á ekki við á þessum reit.

Flokkur II.

Verndun byggðra svæða (VS).

Á ekki við á þessum reit

Flokkur III.

Verndun götumynda, húsaraða, tiltekins flokks húsa eða stakra húsa með umhverfisgildi. (VG).

Dökkgulur litur á húsverndarkortum.

Heildarsvipmót götumyndar, húsaraðar, flokka húsa (t.d. hornhús eða hús sömu gerðar við tilteknar götu) eða svipmót húss með umhverfisgildi sem falla/fellur í þennan flokk skal njóta verndar. Æskilegt er að útlit húsa sem í þennan flokk falla verði lagfært með hliðsjón af upprunalegri gerð. Sýna þarf sérstaka aðgát við

hönnun breytinga og viðbygginga við þessi hús. Ekki skal lagst gegn breytingum á þeim hliðum húsa sem ekki blasa við frá götum, almenningsrýmum og öðrum áberandi stöðum og hafa því lítil áhrif á heildarsvipmót götumyndar, húsaraðar, svipmót hússins sjálfs og skerða ekki umhverfisgildi þess.

Þessi ákvæði eiga við húseignina að Laugavegi 37.

Flokkur IV.

Verndun 20. aldar bygginga. (V20)

Á ekki við á þessum reit

Flokkur V

Hús eða húsamstæður sem lagt er til að friða (TF)

Á ekki við á þessum reit.

3.3 Byggingar reistar fyrir 1918 skv. 2. mgr. 6. gr. laga um húsafríðun (F1918)

Appelsínugulur litur á húsvverndarkortum

Merkja skal þessi hús sérstaklega í deilskipulagsáætlunum. Ekki er gerð sérstök tillaga um verndun þessara húsa, en vegna aldurs þeirra skal tilkynna með góðum fyrirvara til borgarminjavavarðar (Árbæjarsafns) og Húsafríðunarnefndar ríkisins sbr. ákvæði 6. gr. laga um húsafríðun, ætli menn að breyta þessum húsum, flytja þau eða rífa. Ef lagt er til í deiliskipulagi að heimila niðurrif þessara húsa skal það sérstaklega tekið fram og ástæður þess tilgreindar.

Þessi ákvæði eiga við húseignirnar: Laugavegur 33, 33A, 33B, 35, 37, 37B, 41 41A og 45, Vatnsstígur 4 og Hverfisgata 58 og 58A.

3.4 Aðrar minjar og menningarverðmæti (VM)

Engar minjar eru þekktar á þessum reit.

3.5. Almennt um þjóðminjavaverndarsvæði.

Í grein 4.20 í skipulagsreglugerð nr. 400/1998 er hugtakið "Þjóðminjavaverndarsvæði" skilgreint þannig:

"Þjóðminjavaverndarsvæði taka til sveða þar sem eru friðlýstar fornminjar, þekktar fornleifar eða friðuð hús samkvæmt þjóðminjalögum."

3.5.1 Þjóðminjavaverndarsvæði : Þegar friðaðar byggingar og mannvirki. (F).

Á ekki við á þessum reit.

3.5.2. Þjóðminjavaverndarsvæði : Fornleifar og friðlýstar minjar. (M)

Á ekki við á þessum reit.

3.6. Almenn ákvæði um hverfis- og þjóðminjaverndarsvæði.

- 3.6.1 Ávallt skal leita umsagnar borgarminjavardar (Árbæjarsafns) um umsóknir um breytingar, viðbyggingar eða niðurrit húsa sem falla undir einhvern flokk hverfis-eða þjóðminjaverndar þ.m.t. tillögur sem kalla á breytingu á deiliskipulagi, afléttingu friðunar eða hverfisverndar.
- 3.6.2 Á slíkum svæðum skal sérstaklega vanda til hönnunar og frágangs lóða og opinna svæða. Leitast skal við að gróður og aðrir mikilvægir þættir í umhverfinu geti haldið sér.
- 3.6.3 Leitast skal við að draga úr neikvæðum áhrifum bifreiða á umhverfið með viðeigandi tilhögun bílastæða með þeim hætti að efnisval og umhverfismótun slíkra mannvirkja verði í sátt við yfirbragð svæðisins.
- 3.6.4 Þegar sótt er um leyfi til niðurrifs skal að jafnaði liggja fyrir áætlum um framtíðaruppbryggingu þar sem gerð er grein fyrir því hvernig hún samræmist stefnumörkun þróunaráætlunar um verndun og markmiðum deiliskipulagsáætlunar. Við það skal miðað að byggingarleyfi fyrir niðurrifi sé að jafnaði samþykkt samtímis byggingarleyfi fyrir nýju húsi.
- 3.6.5 Með umsóknum um nýframkvæmdir og breytingar á deiliskipulagsáætlun ber að leggja fyrir skipulags- og byggingaryfirvöld uppdrætti með útlitsmyndum bygginga ásamt greinagóðri lýsingu á efnisvali og frágangi úthliða sem áhrif hafa á heildarmynd svæðisins.

4.0 Uppbygging

4.1 Hönnun nýbygginga

Vanda skal mjög til hönnunar nýbygginga á miðborgarsvæðinu. Skulu þær endurspeglar nánasta umhverfi sitt og vernda og styrkja heildarmynd svæðisins. Við hönnunina skal taka mið af sérkennum svæðisins.

Við mat á hönnun bygginga skal hafa eftirfarandi atriði til hliðsjónar:

- staðsetningu á lóð og fyrirkomulag húsa
- stærðarhlutföll, hæðir og mælikvarða bygginga
- efnisnotkun og litaval
- fyrirkomulag glugga og hurða
- notkun efna og deililausna í byggingu
- lóðahönnun og frágang

4.2 Hönnun viðbygginga og breytinga

Vanda skal mjög til hönnunar viðbygginga og breytinga á miðborgarsvæðinu. Skulu þær endurspeglar nánasta umhverfi sitt og vernda og styrkja heildarmynd svæðisins. Við hönnunina skal taka mið af sérkennum svæðisins.

Við mat á hönnun viðbygginga og breytinga skal hafa eftirfarandi atriði til hliðsjónar:

- mælikvarði viðbyggingar skal að jafnaði ekki yfirgnæfa upphaflega byggingu
- stærðarhlutföll, hönnun og efnisnotkun skal að jafnaði vera í samræmi við stíl og aldur upphaflegrar byggingar nema sérstakar ástæður og aðstæður leiði til annars
- hanna skal viðbyggingar og breytingar með þeim hætti að þær hafi sem minnst neikvæð áhrif á umhverfið og gæði nálægra bygginga

4.3 Sérákvæði um miðborgina

- 4.3.1 Við allar nýframkvæmdir skal gæta þess að göngusvæði skerðist ekki og aðgengi gangandi vegfarenda sé tryggt.
- 4.3.2 Gera skal ráð fyrir reiðhjólastæðum við nýbyggingar þar sem því verður við komið.
Reiðhjólastæði eru hluti af þeim götugögnum sem yfirvöld koma fyrir við endurgerð á götum og torgum miðborgarinnar.
- 4.3.3 Ekki verða gerðar kröfur um leiksvæði á lóð vegna byggingar íbúða eða breytingu annars konar húsnæðis í íbúðarhúsnæði, sbr. ákvæði greinar 65.1 í byggingarreglugerð.
- 4.3.3 Ljóst er að hávaði við íbúðir í miðborginni og jaðarsvæðum verður í einhverjum tilvikum meiri en æskilegt er á íbúðarsvæðum. Við hönnun íbúðarhúsnæðis og breytingar á eldra húsnæði skal leitast við að halda óþægindum af völdum hávaða í lágmarki með þeim aðgerðum sem tækar eru.

5.0 Bílastæðakröfur

5.1 Almennt

Við útreikning á bílastæðakröfum nýbygginga, sem byggðar eru þar sem áður hafa staðið byggingar, skal tekið mið af bílastæðainneign þeirra bygginga sem fjarlægðar eru miðað við samþykkta notkun þeirra. Skal við það miðað að ekki þurfi að greiða fyrir eða gera bílastæði nema fyrir það byggingarmagn sem aukið er frá eldri byggingum (þ.e. fyrir viðbótar byggingarmagn).

Bílastæðainneign skal reiknuð út á grundvelli núgildandi reglna um bílastæði miðað við síðustu samþykktu notkun húsnæðisins. Sömu reglu skal beitt þegar sótt er um breytta notkun á þegar byggðu húsnæði.

Þegar reiknuð er bílastæðaþörf vegna atvinnuhúsnæðis skal reikna með 1 bílastæði fyrir hverja 50 m^2 húsnæðis.

5.2 Miðborg/jaðar miðborgar

Stefnt er að því að fjölda ekki langtímastæðum í miðborginni, vegna nálægðar við góðar almenningssamgöngur, bílastæðahús og almenningsbílastæði. Verður því að jafnaði ekki krafist fjölgunar bílastæða innan lóða í tengslum við byggingarframkvæmdir nema ef um meiriháttar nýbyggingar er að ræða. Skal bílastæðum þá komið fyrir neðanjarðar í bílageymslum. Húsbryggjendum verður í stað þess gert að greiða bílastæðagjöld sem varið skal til byggingar bílastæða til almenningsnota.

Ekki verður krafist fjölgunar bílastæða vegna stækkunar íbúðarhúsnæðis í miðborginni nema íbúðum fjölgi.

Fyrir nýjar íbúðir í miðborginni skal ekki gert ráð fyrir nema 1 bílastæði á íbúð óháð stærð. Í því sambandi skiptir ekki mál hvort því er komið fyrir innan lóðar eða greitt er fyrir það.

5.3 Íbúðasvæði

Gert skal ráð fyrir einu bílastæði á íbúðir. Við meiriháttar nýbyggingar á íbúðasvæðum skal sem flestum bílastæðum komið fyrir í neðanjarðarbílageymslum.

Skilmálar fyrir 1.172.1

NÚVERANDI ÁSTAND

SKILMÁLAR FYRUR HVERJA LÓÐ

HEITI	LÓÐ fm	N nýv.	Max N m. bilg.	STADGREINIREITTUR 1.172.1
Laugavegur 33	390,8	1,8	3,2	Heimild til niðurriðs. Nýbygging, 4 hæðir við götu. Efsta hæðin innregin. 1 hæð á baklóð.
Laugavegur 33a				Í hönnun ber að taka tillit til þess að húsið er hornhús.
Laugavegur 33b				Heimild til niðurriðs. Nýbygging 3 hæðir, kjallari og ris. Tilheyrir lóðinni Laugavegur 33.
Laugavegur 35	501,8	0,58	2,5	Heimild til niðurriðs. Nýbygging 2 hæðir, kjallari og ris. Tilheyrir lóðinni Laugavegur 33.
Laugavegur 37	544	1,37	3,4	Heimild til niðurriðs. Nýbygging 4 hæðir við götu, efsta hæðin innregin. Nýb. á baklóð skv. upprætti.
Laugavegur 37b				Óbreytt.
Laugavegur 39	793	1,26	793	Óbreytt. Tilheyrir Laugavegi 37.
Laugavegur 41	318	1,57	3,0	Heimild til niðurriðs. Nýbygging 4 hæðir við götu, efsta hæðin innregin, og 1 hæð og kjallari á baklóð.
Laugavegur 41a	237	0,83	237	Kvöð um akstur og gönguleið.
Laugavegur 43	186	2,89	1,2	Heimild til niðurriðs. Uppbygging háð viðtækri samvinnu við eigendur lóðanna Laugavegur 43b
Laugavegur 43b	382	0	3,4	og Hverfisgata 58a og 60a. Nýb. skv. upprætti.
Laugavegur 45				Óbreytt.
Vatnsstigur 4	352	1,06	382	Uppbygging háð viðtækri samvinnu við eigendur lóðanna Laugavegur 41a og Hverfisgata 58a og 60a.
Hverfisgata 52	231	3,61	1,1	Nýb. skv. upprætti.
Hverfisgata 54	602	1,91	2,8	Heimild til niðurriðs. Tilheyrir Frakkastíg 8. Nýbygging allt að 4 hæðir, efsta hæðin innregin. Í hönnun
Hverfisgata 56	260	4,02	3,7	ber að taka tillit til þess að húsið er hornhús.
Hverfisgata 58	207	1,52		Heimild til niðurriðs. Nýbygging 3 hæðir, kjallari og ris. Ein hæð á baklóð.
Hverfisgata 58a	206	0,91		
Hverfisgata 52				
Hverfisgata 54				
Hverfisgata 56				
Hverfisgata 58				
Hverfisgata 58a				
Hverfisgata 60	274		4,0	Heimild til niðurriðs. Nýbygging 4 hæðir, efsta hæðin innregin.
Hverfisgata 60a	261	0	1,3	Hverfisgata 60a. Nýb. skv. upprætti.
Frakkastígur 8	916	2,21	4,0	Nýbygging 4 hæðir við götu, efsta hæðin innregin.
			6,0	Í hönnun ber að taka tillit til þess að húsið er hornhús.

HEITI	LÓÐ fm	N nýv.	Max N m. bilg.	STADGREINIREITTUR 1.172.1
Laugavegur 33	390,8	1,8	3,2	Heimild til niðurriðs. Nýbygging, 4 hæðir við götu. Efsta hæðin innregin. 1 hæð á baklóð.
Laugavegur 33a				Í hönnun ber að taka tillit til þess að húsið er hornhús.
Laugavegur 33b				Heimild til niðurriðs. Nýbygging 3 hæðir, kjallari og ris. Tilheyrir lóðinni Laugavegur 33.
Laugavegur 35	501,8	0,58	2,5	Heimild til niðurriðs. Nýbygging 2 hæðir, kjallari og ris. Tilheyrir lóðinni Laugavegur 33.
Laugavegur 37	544	1,37	3,4	Heimild til niðurriðs. Nýbygging 4 hæðir við götu, efsta hæðin innregin. Nýb. á baklóð skv. upprætti.
Laugavegur 37b				Óbreytt.
Laugavegur 39	793	1,26	793	Óbreytt.
Laugavegur 41	318	1,57	3,0	Heimild til niðurriðs. Nýbygging 4 hæðir við götu, efsta hæðin innregin, og 1 hæð og kjallari á baklóð.
Laugavegur 41a	237	0,83	237	Kvöð um akstur og gönguleið.
Laugavegur 43	186	2,89	1,2	Heimild til niðurriðs. Uppbygging háð viðtækri samvinnu við eigendur lóðanna Laugavegur 43b
Laugavegur 43b	382	0	3,4	og Hverfisgata 58a og 60a. Nýb. skv. upprætti.
Laugavegur 45				Óbreytt.
Vatnsstigur 4	352	1,06	186	Heimild til niðurriðs. Tilheyrir Frakkastíg 8. Nýbygging allt að 4 hæðir, efsta hæðin innregin. Í hönnun
Hverfisgata 52	231	3,61	382	ber að taka tillit til þess að húsið er hornhús.
Hverfisgata 54	602	1,91	2,8	Heimild til niðurriðs. Nýbygging 3 hæðir, kjallari og ris. Ein hæð á baklóð.
Hverfisgata 56	260	4,02	3,7	
Hverfisgata 58	207	1,52		
Hverfisgata 58a	206	0,91		
Hverfisgata 52				
Hverfisgata 54				
Hverfisgata 56				
Hverfisgata 58				
Hverfisgata 58a				
Hverfisgata 60	274		4,0	Heimild til niðurriðs. Nýbygging 4 hæðir, efsta hæðin innregin.
Hverfisgata 60a	261	0	1,3	Hverfisgata 60a. Nýb. skv. upprætti.
Frakkastígur 8	916	2,21	4,0	Nýbygging 4 hæðir við götu, efsta hæðin innregin.
			6,0	Í hönnun ber að taka tillit til þess að húsið er hornhús.

Fylgiskjöl

Fylgiskjal nr. 1

Þróunaráætlun miðborgar

Afgreiðsla umsókna um breytta notkun á skilgreindum götusvæðum³

Vinnureglur

1. Fyrirspurnir/umsóknir

- 1.1 Öllum fyrirspurnum/umsóknum um breytta notkun skal beint til byggingarfulltrúa.
- 1.2 Öllum fyrirspurnum/umsóknum skal svarað skriflega.
- 1.3 Leitast skal við að afgreiða fyrirspurn/umsókn innan tveggja vikna frá því hún berst. Ef grenndarkynna þarf umsókn lengist afgreiðslutími sem því nemur.
- 1.4 Fyrirspurnir/umsóknir skulu afgreiddar í rétti tímaröð, þ.e. miðað við móttökustimpil. Berist fyrirspurn/umsókn frá öðrum aðila, eftir að fyrirspurn/umsókn hefur borist, skal fresta afgreiðslu seinni fyrirspurnar/umsóknar þar til séð verður á hvern hátt fyrirspurn/umsókn verður afgreidd.
- 1.5 Fyrirspurn er virk⁴ í fjórar vikur eftir móttöku (dagstimplun). Hún fellur niður að þeim tíma liðnum hafi ekki borist formleg umsókn. Ef gögn með umsókn eru ófullnægjandi og umsækjandi bregst ekki við athugasemdum byggingarfulltrúa þar um innan fjögurra vikna fellur umsókn úr gildi. Vekja skal athygli á þessu sérstaklega í svarbréfi sbr. að ofan.
- 1.6 Um gildistíma byggingarleyfis gilda almennar reglur skipulags-og byggingarlaga/reglugerðar.

2. Afgreiðslufundir byggingarfulltrúa

- 2.1 Tengiliður Borgarskipulags við byggingarfulltrúa fer yfir umsóknir, í samráði við hverfisstjóra, áður en þær eru lagðar fyrir afgreiðslufund byggingarfulltrúa. Borgarskipulag ber ábyrgð á endanlegrum umsögn.
- 2.2 Í þeim tilvikum þar sem um breytta notkun er að ræða ber byggingarfulltrúa að senda umsókn til skipulagsyfirlvalda sem taka ákvörðun um grenndarkynningu.
- 2.3 Að lokinni grenndarkynningu skal umsókn ásamt athugasemdum send byggingarfulltrúa til afgreiðslu.

3. Gagnagrunnur

- 3.1 Upplýsingar um breytta notkun skulu færðar í gagnagrunn (Borgarsjá) þegar afgreiðslufundur byggingarfulltrúa hefur samþykkt breytingar.

³ Sbr. Þróunaráætlun miðborgar – breyting á Aðalskipulagi Reykjavíkur 1996-2016.

⁴ Með hugtakinu „virkur“ er átt við að umsókn fyrirspyrjanda nýtur forgangs í vinnuferlinu í fjórar vikur frá móttöku. Umsóknir sem síðar berast eru ekki afgreiddar á meðan. Hafi tilskilin gögn ekki borist innan þessa tíma er umsóknin ekki lengur virk.

3.2 Borgarskipulag ber ábyrgð á og sér um að færa upplýsingar um breytta notkun í gagnagrunn.

3.3 Stuðst er við meðfylgjandi notkunarflokkun í gagnagrunni.

Notkunarflokkar

Notkunar-flokkar	Dæmi
A1 Matvöru-verslun	Verslanir sem fyrst of fremst selja matvöru og drykkjarvöru. (s.s. matvöruverslanir, fiskbúðir, bakarí, ostabúðir, áfengisútsölur)
A2 Smásölu-verslun	Fataverslanir, skóbúðir, gallerí, skartgripaverslanir, snyrtivöruverslanir, myndbandaleigur, raftækjaverslanir, bókabúðir, húsgagnaverslanir, söluturnar o.p.h.
A3 ⁵ Veitingastaðir	Veitingahús, kaffihús, veitingastofur (skyndibitastaðir).
A4 ⁶ Skemmtistaðir	Skemmtistaðir, dansstaðir, krár, næturklúbbar.
B1 Skrifstofur og fagleg þjónustu	Skrifstofur fyrir ýmis konar faglega þjónustu s.s. arkitekta- og verkfræðistofur, fasteignasölu, ferðaskrifstofur, fjármálfyrirtæki, banka, hárgreiðslu- og snyrtistofur, læknastofur, lögfræðipjónustu, sendiráð, sólbaðsstofur, stjórnsýslu ríkis og borgar, o.p.h.
B2 ⁷ Léttur iðnaður	Iðnaðarstarfsemi, sbr. upptalningu hér að neðan, sem ekki fellur undir kröfur um mengunarvarnir s.s. fataiðnaður, prentun og útgáfa, matvælaiðnaður, bílaverkstæði, húsgagnaverksmiðjur, þvottahús, o.p.h.
B3 ⁸ Almennur iðnaður	Iðnaðarstarfsemi sem fellur undir kröfur um mengunarvarnir.

⁵ Veitingahús er veitingastaður með fjölbreyttar veitingar í mat og/eða drykk og fullkomna þjónustu.

Veitingastofa er veitingastaður með fábreyttar veitingar í mat og /eða drykk og takmarkaða þjónustu.

Kaffihús er veitingastaður með einfaldar veitingar í mat og/eða drykk þar sem aðaláhersla er lögð á kaffiveitingar (sbr. 9.gr laga um veitinga- og gististaði).

⁶ Skemmtistaður er veitingastaður með reglubundna skemmtistarfsemi, fjölbreyttar veitingar í mat og /eða drykk og fullkomna þjónustu.

Krá er veitingastaður með takmarkaða þjónustu og einfaldar veitingar í mat þar sem aðaláhersla er lögð á áfengisveitingar. Dansstaður er veitingastaður með reglubundna skemmtistarfsemi sem aðallega hefur opíð seint að kvöld og að næturlagi og aðaláhersla er lögð á áfengisveitingar og dans gesta.

Næturklúbbur er veitingastaður með reglubundna skemmtistarfsemi þar sem aðaláhersla er lögð á áfengisveitingar og sýningu á nektardansi í atvinnuskyni (sbr. 9.gr laga um veitinga- og gististaði).

⁷ Notkun sem fellur undir notkunarflokk B2 er þess eðlis að hún gæti verið á íbúðasvæðum án þess að valda nágrönum ónæði vegna ólyktar, hávaða, óþrifnaðar s.s. ryks og sóts.

⁸ Innan notkunarflokk B3 fellur öll atvinnustarfsemi sem mundi valda neikvæðum áhrifum á umhverfi sitt vegna ólyktar, hávaða, titrings og óþrifnaðar s.s. ryks og sóts.

Notkunar-flokkar	Dæmi
B4 Vöru-geymslur	Lagerhúsnaði og vörugeymslur.
C1 Gisting	Hótel, gistiheimili (farfuglaheimili) og gistskálar.
C2 Opinber þjónusta tengd íbúðabyggð	Heilsugæslustöðvar, félagsmiðstöðvar fyrir unga sem eldri, kirkjur, grunnskólar, dagheimili o.p.h.
C3 ⁹ Íbúðir	Íbúðir, félagslegar íbúðir, sambýli, íbúðir fyrir námsmenn, fatlaða og eldri borgara. Einnig smáfyrirtæki í heimahúsum sem hvorki verður ætlað að muni valda óþægindum vegna lyktar, hávaða eða óþrifnaðar né dragi að sér óeðlilega mikla umferð.
D1 Opinber þjónusta	Háskólar, framhaldsskólar, fangelsi, löggreglustöðvar, slökkvistöðvar, sjúkrahús, menntastofnanir fyrir almenning, dagvistarstofnanir fyrir eldra fólk og fatlaða, endurhæfingarstöðvar o.fl.
D2 Menningar-starfsemi	Leikhús, bókasöfn, kvíkmyndahús, söfn, tónlistarhús, ráðstefnumiðstöðvar.
E1 Hafnsækin notkun	Hafnsækin notkun s.s. útgerð, fiskvinnsla og starfsemi tengd sjóflutningum, ferjum og skipasmíði eða viðgerðum.
Sértæk notkun ¹⁰	Bensínstöðvar, bílasölur, bílaleigur, vöruflutningamiðstöðvar, gámastæði, endurvinnslustöðvar, leigubílastöðvar, spila- og leiktækjasalir, stórmarkaðir, heilsuræktarstöðvar, veislupjónusta, einkasalir (félagsheimili).

⁹ Á íbúðasvæðum gætu notkunarflokkar A1, B1, B2 og D1 verið leyfðir að því gefnu að notkunin sé minniháttar og valdi ekki nágrönnum ónæði vegna ólyktar, hávaða, óþrifnaðar eða óeðlilega mikillar umferðar (AR 2001 - 2024).

¹⁰ Öll notkun sem fellur ekki undir ákveðinn flokk eða vafí leikur á um undir hvaða flokk fellur, fellur undir sértæka notkun.

Fylgiskjal nr. 2

REGLUR UM ÚTREIKNINGA Á GÖTUSVÆÐUM

Hvað er reiknað?	Reiknuð er lengd húsa á hverju götusvæði (innregnar húshliðar reiknast með).
Hvað með lóðir þar sem hús fylla ekki upp í lóð?	Reiknuð er lengd þeirrar húshliðar sem snýr að skilgreindu götusvæði. Ef viðbótaruppbýgging á sér stað breytist hlutfall þess götusvæðis.
Hvað með hús sem eru með hlið að skilgreindu götusvæði en heyrir til annarar götu (póstfang)?	Sú hlið hússins sem snýr að skilgreindu götusvæði skal skera úr hvaða notkun er heimil í húsinu.
Hvað með hornhús sem lenda á tveimur götusvæðum?	Hvert götusvæði er reiknað óháð öðru. Fari notkun yfir leyfilegt hámark á öðru svæði og/eða báðum verður breyting á notkun ekki heimil.
Hvað með hornskorin hús?	Tekin er lengd samsíða götu (ofanvarp hússins).
Hvað með sýningarglugga sem tilheyra ekki notkun á jarðhæð?	Tekið er mið af notkun fyrir innan sýningarglugga.
Hvað með autt húsnæði?	Reiknuð er sú notkun sem var síðast í húsnæðinu þar til samþykkt hefur verið breyting á notkun.
Hvað með innganga á efri hæðir húsa?	Inngangar eru reiknaðir með notkun viðkomandi húss eða deilt hlutfallslega milli notkunar jarðhæðar sé um fleiri en eina notkun að ræða.
Hvernig er jarðhæð skilgreind?	Jarðhæð er sú hæð sem gengið er beint inn á frá götu og aðalhlið og inngangur eru ekki niðurgrafin (sbr. gr. 4.24 brg nr. 441 1998). Sé ekki jarðhæð í húsinu telst kjallari með lofthæð hærri en 1.30 m frá gangstétt, mælt frá miðri framhlið, jarðhæð. Ella telst næsta hæð fyrir ofan vera jarðhæð.

